RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

PIERWSZY POLSKI TYGODNIK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU BRANŻY ŻELAZA, MASZYN, METALI, MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH ORAZ BRANŻ POKREWNYCH

DWA BEZPŁATNE DODATKI „ELEKTRO- I RADJOTECHNIKA" ORAZ „POSTĘPY W PRZEMYŚLE"

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 3½ zł. Dla Gdańska 3½ guld. a Niemiec 3½ mk. Dla Ameryki 1 dol. kwart.

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str. 100 zł, ½ str. 60 zł, ¼ str. 35 zł, ⅛ str. 20 zł, 1/16 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. W Gdańsku te same ceny w guldenach. Ogłoszenia z zagr. oblicza się według osobnej taryfy. W wydaniach specj. obowiązuje inna taryfa.

Redakcja i Administracja
Poznań, Wielka 10 - Tel. 2277

Wyłączne zastępstwo na Gdańsk: Biuro ogłoszeń „Devera" Gdańsk, Kohlenmarkt 10

Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. Przy wszelkich kwestjach spornych miarodajny jest Sąd Powiatowy w Poznaniu.

Na wypadek zwłoki lub skargi sądowej, wszelkie rabaty upadają.

KONTO CZEKOWE P. K. O. W POZNANIU NR. 202-796

Nr. 25. Poznań, 25 czerwca 1926 Rok VI

TREŚĆ NR. 25:

Działalność Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

20-lecie istnienia. — Wynik pracy i rozwój Związku w roku ubiegłym. Wytyczne na najbliższą przyszłość. — Nowa Rada Związku.

We własnym lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, odbyło się w dniu 14 b. m. doroczne walne zebranie członków. Wybrano dzień 14 czerwca jako termin walnego zgromadzenia, gdyż w dniu tym przypadała d w u d z i e s t a r o c z n i c a i s t n i e n i a t e j ż e o r g a n i z a c j i. W dniu 14 czerwca 1906 roku odbyło się pierwsze organizacyjne zgromadzenie Związku Zawodowego Przemysłu Metalowego Królestwa Polskiego. Związek ten przemianowany został w r. 1909 na Stowarzyszenie Zawodowe Przemysłowców Metalowych Królestwa Polskiego. Gdy nastąpiło Odrodzenie Ojczyzny i Zjednoczenie trójzaborowych ziem polskich, dzielnicowa ta organizacja, przybrawszy dzisiejszą nazwę, rozszerzyła z dniem 11 września 1920 działalność swoją na całą Polskę. Dziś, jest to bodaj najbardziej we wpływy wyposażone zrzeszenie, którego ciało kierownicze zasila wybitnymi członkami skład naszych władz centralnych, a we wszelkich zamierzeniach rządowych znaczenia gospodarczego żywotny ono bierze współudział.

Poświęcając tych kilka uwag dla ogólnej informacji, powracamy do walnego zgromadz. Związku.

Po stwierdzeniu prawomocności zgromadzenia, prezes Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych p. inż. Jeziorański, zagaił posiedzenie, wyrażając na wstępie cześć zmarłym w roku sprawozdawczym członkom organizacji oraz wybitniejszym przemysłowcom, których pamięć uczcili zgromadzeni przez powstanie z miejsc. W dalszem swem przemówieniu prezes poruszył ważniejsze momenty z przejawów naszego życia gospodarczego, wywierające bezpośredni wpływ na przemysł w ogólności, zaś szczególnie na dział produkcji metalowej, obrazując przytem działalność **Związku.** Mówca podkreślił zwiększający się kryzys przemysłu metalowego, którego końca narazie przewidzieć nie można. Zdaniem jego, przemysłowcy zniewoleni będą w większej niż dotychczasowej mierze skupić i wytężyć całą swoją energję, ażeby przykry w skutkach swych kryzys ten przetrwać szczęśliwie.

Zakończając przemówienie swe, zakomunikował p. prezes, że członek komisji rewizyjnej Związku p. dyrektor Stanisław Wierzbicki obchodził przed kilku dniami 40-letni jubileusz swej pracy zawodowej w Towarzystwie Akcyjn. K. Rudzki i Sp. Walne Zgromadzenie powzięło uchwałę, by imieniem zebrania przesłano Jubilatowi życzenia dalszej owocnej pracy dla dobra polskiego przemysłu metalowego.

Stosownie do wysuniętej przez prezesa p. Jeziorańskiego propozycji prezydjum walnego zgromadzenia ukonstytuowało się jak następuje: przewodnictwo przejął p. dyr. Głębocki, protokół prowadził p. inż. Pichelski, struktatorami mianowano pp. dyr. W. Giermana i inż. W. Gordziałkowskiego.

Po zatwierdzeniu protokółu z ostatniego walnego zebrania z dnia 12 października 1925 roku, dyrektor Związku p. prof. M. Chorzewski przedstawił zgromadzonym w streszczonych zarysach działalność Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, za rok 1925. Mówca odsyłając członków po drobne szczegóły do wydanego przez Związek

„R o c z n i k a V." zaznacza, że ilość fabryk zorganizowanych zwiększyła się z 319 w 1924 roku do 333 w 1925 roku. W ciągu roku sprawozdawczego przybyło 31 a ubyło 17 fabryk. Niektóre fabryki wystąpiły z powodu swej likwidacji. Charakterystycznem jest, że pomimo wzrostu ilości zakładów, liczba zatrudnianych w tychże zakładach robotników zmniejszyła się o przeszło 9 procent w stosunku do liczby robotników w 1924 roku. Podczas gdy na jedną fabrykę zrzeszoną przypadało w roku 1924 średnio 173 robotników, to w roku ubiegłym tylko — 153 robotników.

Lecz nie tylko na niwie ściśle zawodowej roztaczał Związek intensywną swoją działalność, gdyż i w potrzebach społeczno-filantropijnych niósł on równie chętną pomoc. Prof. Chorzewski podkreśla tu stałe popieranie przez Związek Szkoły Tow. Kursów Zawodowych dla przemysłu metalowego tak pod względem materjalnym jako i w zakresie wyszukiwania praktyk dla studentów. Studentom politechniki warszawskiej dostarczono w ubiegłym roku 103 praktyki wakacyjne a słuchaczom szkoły Wawelberga i Rotwanda 15 praktyk półrocznych.

Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie za rok 1925 do wiadomości, wyrażając zarazem prezydjum i dyrekcji związku za ich owocną pracę wyraz podzięki i uznania. Walne zebranie na wniosek komisji rewizyjnej zatwierdziło i przyjęło również jednogłośnie przedłożony bilans i rachunek wpływów i wydatków za 1925 rok.

Pan dyrektor M. Chorzewski przedstawił następnie zgromadzonym plan działania Związku na najbliższą przyszłość: I tak zdaniem mówcy zwrócić należy szczególną uwagę na opracowanie nowej nomenklatury działu metalowego taryfy celnej, dalej, na dalsze starania o uzyskanie kredytu zagranicznego dla fabryk zrzeszonych w Związku. Pozatem przewidywane jest zorganizowanie następnych grup zawodowych poszczególnych działów przemysłu metalowego oraz zrealizowanie projektu przyciągania do Związku także mniejszych fabryk, w którym to celu już w roku ubiegłym zmieniono odpowiednio brzmienie statutu. W ciągu bieżącego roku zajmie się Związek również przygotowaniem materjału dla wydania w roku 1927 obszerniejszego „Rocznika VI", zaopatrzonego w różne, przemysł metalowy dotyczące dane statystyczne. Walne zebranie przyjęło zakreślony na rok bieżący plan działania Związku.

W miejsce ustępujących w myśl statutu 12 członków Rady, wybrano przez aklamację jednogłośnie następujących panów: Alfred Bartelmus (ponownie) Jan Jeziorański (ponownie, Ludwik Hafner (ponownie), Józef Łubieński (ponownie), Łucjan Kołudzki, Stanisław Kosiewicz, Zygmunt Ślósarski (ponownie), Seweryn Samulski (ponownie), Bolesław Welthusen, Herman Wilde (ponownie), Wacław Woszczyński (ponownie). Dwunaste miejsce pozostało niezajęte.

Do komisji rewizyjnej wybrani zostali ponownie pp.: Jerzy Buzek, Tadeusz Blauth, Emil Voellnagel, Jan Węgrzyn, Stanisław Wierzbicki.

W załatwieniu dwóch ostatnich punktów porządku obrad uchwalono: wykreślenie z listy członków 25 fabryk dla nieopłacania składek; oraz zmianę statutu, przewidującą wprowadzenie na przyszłość w skład Rady także h o n o r o w y c h członków. Godność tą nadawać będzie walne zebranie na wniosek Rady wybitnym osobom, które dla przemysłu metalowego specjalne położyły zasługi.

Byłyby to najważniejsze momenty, które z odbytego Walnego Zgromadzenia Polskiego Związku Metalowców dla informacji Szan. Czytelników naszych przytoczyć wypada. L. P.

Przemysł żelaza i stali w Niemczech pod dalszą depresją.

Według najświeższych informacyj, stan przemysłu wyrobów żelaznych i ze stali w Niemczech w ciągu ubiegłego miesiąca maja r. b. nietylko, że nie uległ w ogólności żadnej poprawie, lecz w niektórych poszczególnych okręgach, sytuacja nawet się pogorszyła To też w główniejszem, westfalskiem zagłębiu przemysłowem tej dziedziny, producenci stoją nadal pod wpływem dalszej i niezmienionej depresji. W kołach interesowanych, opierając się na perjodycznych przejawach corocznych w tej branży sądzono, że miesiąc maj, przynajmniej w niektórych działach wytwórczości winien był przynieść znaczniejsze odprężenie, które w konsekwencji przyniosłoby ulgę dalszym działom produkcyjnym. Nadzieje te jednak zawiodły tymczasem w zupełności. Kryzys finansowy i kredytowy, odczuwany coraz dotkliwiej od końca ubiegłego roku i będący główną przyczyną ciężkiego położenia, przeistoczył się z biegiem czasu w kryzys zbytu. W zakładach, które dotychczas były dość dobrze zatrudnione, słyszy się obecnie coraz częściej skargi na lichy dopływ nowych zamówień. Mimo wszystko panuje przekonanie, że nowa fala przesileniowa w okręgu westfalsko nadreńskim nie doszła do najwyższego napięcia. Ciężkie nad wyraz położenie potęguje jeszcze wprowadzenie podwyższonych stawek kolejowej taryfy przewozowej, dzięki czemu przemysł westfalski traci oddalone miejsca jako rynek zbytu, nie mogąc dla wysokich opłat transportowych konkurować z fabrykami położonemi bliżej tychże miejsc, będących siedzibą jego odbiorców.

Do pełnej już dozy złego dochodzą jeszcze skutki bezgranicznego bezrobocia, zwiększającego ciężary poszczególnych gmin, które dla pokrycia niezmiernych wydatków, przechodzą do praktyki podwyższania świadczeń i podatkowych opłat komunalnych Nakładane w tym zakresie świadczenia na sfery gospodarcze utrudniają do reszty utrzymanie zakładów w ruchu, gdyż podkopują niepomiernie możność zdrowej kalkulacji i konkurencji

W handlu eksportowym, westfalski jak wogóle niemiecki przemysł żelaza i stali wykazuje w ostatnim czasie raczej cofanie się aniżeli wzrost, bowiem z krajami o niższym stanie waluty jak Belgja i Francja, konkurować nie jest zdolen.

W przemyśle drobnych wyrobów metalowych, szczególniej okuć budowlanych i innych w budownictwie potrzebnych wytworów, również w fabrykach śrub, popyt w ciągu maja zmalał, gdyż ruch budowlany w roku bieżącym jest jeszcze stosunkowo nieznaczny. Pozatem buduje się przeważnie mniejsze budynki, a nie jak to było w okresie przedwojennym wielkie masywne gmachy.

Przemysł narzędziowy okręgu Remscheid i okolicy pod silniejszą żyje jeszcze depresją aniżeli w miesiącach poprzednich, bowiem już i tak nadzwyczaj ciężkie położenie, pogorszyło się jeszcze bardziej.

Pozostawiający wiele do życzenia stan ogólnego zastrudnienia w przemyśle żelaza i stali o ile się nie cofnął, to w miesiącu maju nie wykazuje żadnego zwiększonego ożywienia, choć w pewnych sferach przemysłowych liczono się ze znaczniejszym napływem nowych zleceń. Na wzmożenie się ruchu handlowego na rynku wewnętrznym oddziałuje hamująco ogólna niepewność poszczególnych placówek wytwórczo-handlowych, niepewność zdolności płatniczej odbiorcy i mnożące się jak grzyby po deszczu upadłości. Na rozwój i utrzymanie się natomiast wszystkich warsztatów pracy w przemyśle i handlu wpływają ujemnie ciężary publiczne, oraz świadczenia i nadmierne podatki na rzecz państwa i komuny. W Niemczech całe życie gospodarcze toczy się pod wrażeniem wzajemnego niezaufania dostawcy do odbiorcy.

Eksport we wszystkich dziedzinach omawianej produkcji rozwijał się tylko słabo w ciągu maja, stojąc pod znakiem spadku franka oraz coraz bardziej na forum występującego gwałtownego wyzbywania się towarów za wszelką cenę choćby dla czasowego i przejściowego pokrycia gniotących zobowiązań. Taktyka bezmyślnego wprost „spalania“ zapasów towarów poniżej kosztów własnych, wyradza tu niebezpieczny objaw szerzenia się swego rodzaju brudnej konkurencji, z którą walczyć, przychodzi trudno przedsiębiorstwom stojącym na zdrowych podstawach. Eksport wyrobów niemieckich udrudniają wprowadzone w ostatnim czasie wygórowane cła ochronne w Polsce, Bułgarji, Rumunji i Łotwie, dokąd wychodziły wielkie ilości wyrobów przedewszystkiem przemysłu remszeidowskiego i to narzędzi przemysłowych dla rzemiosła oraz maszyn narzędziowych.

Liczba upadłości oraz wniosków o nadzór sądowy zmiejszyła się w ciągu maja. Objaw ten nie wskazuje jednakże na polepszenie się stosunków, jest on raczej wynikiem innych przyczyn. Koszta nadzoru sądowego są tak nadmiernie wysokie, że w licznych wypadkach pożerają one lwią część zachwianych i ograniczonych aktywów, nie pozostawiając wiele dla wierzycieli. Z tej przeto przyczyny w wypadkach niewypłacalności, drogą uchwały wierzycieli bez nadzoru i współdziałan a sądu, przychodzi między upadłym a wierzycielami do porozumienia na czem zyskują obie strony.

Z powyższych kilku uwag, pochodzących z wiarogodnych źródeł wynika, że przemysł żelaza i stali w Niemczech trudną o egzystencję swoją stacza walkę i okres wiosny i lata nie przyniósł mu spodziewanej ulgi.

Z. G.

Specjalna fachowa wystawa dla kupiectwa branży żelaza w Berlinie.

W Niemczech, poza całym szeregiem targów charakteru ogólnego, oraz specjalnego, coraz częściej w głównych ośrodkach przemysłowo - handlowych urządzane bywają specjalne wystawy fachowe dla poszczególnej tylko branży, których zwolennicy wzrastają tak pośród przemysłu jak i kupiectwa. W Berlinie od trzech lat urządzaną bywa wystawa fachowa dla branży towarów żelaznych, narzędzi, oraz sprzętów domowych i kuchennych. III-cia Wystawa Fachowa dla branży żelaza w Berlinie odbyć się ma w jesieni rb.

Pomimo, że dotychczas odbyte w ubiegłych dwóch latach wystawy stały pod znakiem bezgranicznego kryzysu i zastoju, pod którym to wpływem ciężkich stosunków gospodarczych podobne imprezy fachowe w innych działach odwoływano dla nikłych widoków sukcesu, to jednak fachowe wystawy dla branży żelaza odbyły się regularnie. Podkreślić tu trzeba, pisze niemiecki „Der Eisenhändler“, że wystawy dla branży żelaza w pokonaniu wszystkich trudności, przyniosły tak dla kupiectwa jak i przemysłu wynik zadowalający. Zrozumiałem, że niektóre firmy nie wyszły na swój rachunek, lecz tego nie można kłaść na karb ogólnego niepowodzenia tej imprezy, gdyż w przeciwstawieniu do tego, inne przedsiębiorstwa osięgnęły znaczne obroty.

W berlińskich kołach fachowych przeważa przekonanie, że specjalne fachowe wystawy branżowe udowodniły swoją celowość i uważać je należy jako stałe doroczne imprezy, znajdujące szerokie zaintersowanie w odnośnych sferach gospodarczych.

Komitet wystawy dla branży towarów żelaznych, narzędzi oraz sprzętów domowych i kuchennych, w uwzględnieniu wysoce naprężonych stosunków i ciężkiego położenia przesileniowego w Niemczech, wysondował wpierw w kołach branży drogą ankiety, czy wystawę w bieżącym roku przeprowadzić. Uzyskawszy zadowalające odpowiedzi tak co do obesłania imprezy eksponatami, jak potrzeb krajowego kupiectwa, komitet przystąpił już do organizowania wystawy.

Wystawa branżowa jest pod względem siły propagandy niezrównanym wprost środkiem i czynnikiem dla propagandy własnej, rodzimej produkcji jak i pokrycia zapotrzebowań przez kupiectwo. W obliczu zgromadzonej na jednym terenie konkurencji, istnieje dla kupca możność rzeczywiście korzystnego zakupu. Wystawy fachowe są niejako regulatorem cen na najbliższą przyszłość dla danej branży.

St. P.

Z naszego rynku wyrobów metalowych.

Sytuacja od rewelacji naszej ostatniej nie wiele się zmieniła, a przynajmniej nie na lepsze. Tak w obrotach wewnętrznych, jak w handlu wywozowym panuje na rynku wyrobów metalowych dalszy zastój. Brak zbytu daje się szczególniej we znaki w dziale maszyn, narzędzi, galanterji, oraz szeregu innych wyrobów żelaznych.

W dziale maszyn rolniczych ruch również bardzo leniwy, wiele stosunkowo zajęcia mają warsztaty reperacyjne, gdyż rolnicy w przygotowaniu do

nowych żniw, z naprawą maszyn i narzędzi dłużej czekać nie mogli. Obroty maszynami nowemi są nikłe, bowiem rolnikowi brak gotówki na jakąkolwiek inwestycję inwentarza. Charakterystyką stanu rzeczywistego w tym względzie jest fakt, że większość gospodarzy i to właściciele poważnych posiadłości, nawet za reperację maszyn nie płacą gotówką, lecz obciążają się wekslami z terminem „po żniwach“. Przykry objaw ten utrudnia drobnym przemysłowcom i właścicielom fabryk do niemożności sytuację, ściśniając do minimum dopływ środków obrotu i z jedynego gotówkowego zazwyczaj działu napraw.

Z powodu spadku dolara, tendencja na towary osłabła. I w naszej branży wzrasta nawyknienie obliczania towarów bez względu na ich pochodzenie i warunki produkcji w dolarach amerykańskich. Ponieważ kurs złotego się poprawił, względnie w ostatnim czasie notowano spadek dolara, wobec tego ceny na niektóre artykuły obniżono w tych dniach o 10 procent. Odnosi się to przeważnie do wyrobów pochodzenia zagranicznego.

W przeciwieństwie do tego, na towary produkcji rodzimej, panuje nadal tendencja mocna. Towary pochodzenia krajowego, nietylko że nie potaniały, lecz przeciwnie, niektóre artykuły podrożały od 15—20 procent, j. np. poziomnice, wchodzące w skład t. zw. galanterji żelaznej. Końcowe miesiące sezonu przechodzą przeważnie w zastoju, tembardziej nie można spodziewać się ożywienia się ruchu handlowego w miesiącach lipcu i sierpniu, które zawsze stanowią okres martwy.

Hurtownicy, jak kupiectwo detaliczne, dokonują zakupów w minimalnym tylko zakresie, ograniczając się wyłącznie do pokrywania najniezbędniejszych potrzeb. Narazie pośród artykułów sezonowych panuje zwiększony popyt na kosy, których podaż na rynku nie jest dostateczną. Brak przedewszystkiem wprowadzonych dobrych marek.

Przemysłowcy oraz hurtownicy nie zmienili w ostatnim czasie obowiązujących warunków sprzedaży, dostawy i regulacji. Wymaganem bywa 30 procent w gotówce, a resztę w wekslach do 70 dni.

Omawiając sytuację najświeższej doby, należy przytoczyć jeszcze jeden ważniejszej natury szczegół: Na rynek nasz sprowadzano w wielkiej ilości z zagranicy lakierowane klamki, których cena wynosiła 40 centów za parę. Gdy obecnie wskutek spadku waluty przywóz tego artykułu się nie kalkulował, lakierowane klamki zagraniczne zastąpiono mosiężnemi klamkami wyrobu krajowego w cenie 3 zł. za parę pasowanych klamek. Na artykuł ten panuje tendencja zwyżkowa.

Dwa syndykaty artykułów budowlanych i śrub i to Zjednoczone Polskie Fabryki Śrub, oraz „Akrid“ zdołały opanować w zupełności nietylko rynek warszawski, lecz cały rynek wewnętrzny i dyktują ceny oraz warunki sprzedaży. Ustanowione przez wspomniane syndykaty warunki dostawy są: 35 procent gotówką przy zamówieniu, reszta 65 procent pokrycie wekslowe do 60 dni, płatnych w miejscowościach, w których Bank Polski ma swe oddziały lub zastępstwa.

W handlu eksportowym omawianej branży nie dokonano w ostatnim czasie żadnych uwagi godniejszych posunięć, choć obecny niski stan złotego umożliwia nam konkurencję na niektórych rynkach zagranicznych.

L. P-wicz.

Poznań, terenem strajku metalowców.

Już przeszło sześć tygodni toczy się na gruncie poznańskim uporczywa walka zarobkowa, rozpętana wygórowanem, jak na obecny czas, żądaniem robotników, zatrudnionych w zakładach firmy H. Cegielski, Tow. Akc. Pod działaniem ciężkiej ogólnogospodarczej sytuacji, a szczególnie braku środków obrotowych i fatalnego położenia finansowego, podobnie, jak w wielu innych o wielkich rozmiarach zakładach fabrycznych, również i we firmie Cegielski napotykano na nieprzezwyciężone trudności dokonywania regularnych wypłat.

Aczkolwiek zarząd fabryki, dzięki wdrożonym zabiegom, zdołał ostatnio aż na kilka dni wyrównać swoje zobowiązania wobec robotników i w wyniku swych starań był na najlepszej drodze zapewnienia na najbliższą przyszłość regularnych wypłat, niespokojne duchy rozżarzały niezadowolenie, przygotowując grunt do wywołania strajku. W konsekwencji tych objawów wydalono dwóch prowodyrów, co stało się w oddziale III fabryki hasłem do złożenia pracy. Zorganizowani robotnicy, wystąpiwszy przez Związek, zażądali najpierw ponownego przyjęcia rzekomo niesłusznie wydalonych, a następnie podwyższenia zarobków o 35 procent.

Na żądania te zarząd fabryki zdecydowanym był w myśl uprzednio już powziętej przez Związek pracodawców uchwały, podwyższyć zarobki o 10 procent, na co jednakże strajkujący się nie zgodzili. I otóż wytworzyło się podłoże, na którem przy pewnem obustronnem zaostrzeniu się walki, strajk trwa już przeszło sześć tygodni.

Strejk rozciągnął się na wszystkie oddziały. Stanęły zatem poza III oddziałem, zakłady II przy ul. Strumykowej, oraz oddział I na Głównej, a ponieważ pertraktacje utkwiły na martwym punkcie, walka ta wyczerpuje i przygniata strajkujących robotników, przynosząc i zakładom Cegielskiego niepowetowane straty. Strajk wybuchł tuż przed oddaniem nowych parowozów oraz dalszej partji wagonów kolejowych, stanowiących niezmiernie ważne dla zakładów objekta w operacjach finansowych dla podtrzymania pełnego uruchomienia.

Dla poparcia przeciągającej się walki, usiłowano wywołać strajk w fabryce firmy Nitsche i S-ka, lecz za wyjątkiem kilkunastu, robotnicy pracują tam bez przerwy. Również próby wywołania strajku w zakładach Kopczyńskiego na Łazarzu nie powiodły się, gdyż i w tej fabryce po niedługiem świętowaniu podjęto znów pracę. Jak się dowiadujemy, również większa ilość robotników podjęła pracę w oddziale I fabryki Cegielskiego na Głównej, gdzie powróciło już do zajęć swoich około 500 robotników.

Wobec takiej sytuacji nurtuje wśród ogółu strajkujących niezadowolenie przeciw komitetowi strajkowemu z tego powodu, że w tak długim czasie nie był zdolny doprowadzić do jakiegokolwiek, obie strony zadowalającego porozumienia. Bezrobo-

„Der Eisenhändler"

Otto Hoffmanna Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Abonować można z przesyłką włącznie za 13.50 zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz." w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277.

Kalendarze „Eisenhändler" jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 9.— mkn (płatne w złotych polskich po kursie dnia) i koszta poleconej przesyłki.

Polskie Fabryki Maszyn i Wagonów
L. ZIELENIEWSKI S. A. LWÓW

Telefon nr. 7-82 **ul. św. Marcina 11**

Urządzenia kompletnych gorzelni
Remont i modernizacja gorzelni.
Kotły parowe. — Kotlarnia miedzi.
Silniki wiatrowe. — Odlewnia i warsztat mechaniczny. — Ogrzewanie wodne i parowe. — Spawalnia elektryczna i gazowa.

2652

Przyjmuje i załatwia wszelkie zlecenia dla fabryki krakowskiej.

Tylko hurtownie!

Rowery, maszyny do szycia

oraz wszelkie części zapasowe

Broń i amunicję

posiadamy stale w wielkim wyborze na składzie i polecamy po cenach przystępnych

1945

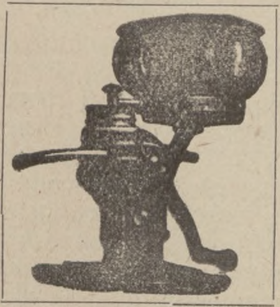
HURTOWNIA PNEUMATYKÓW T. z o. p.

Telefon Nr. 51. **Ostrów (Wlkp.)** Adres tel.: „Pneumatyk".

Tylko hurtownie!

UNION

35—750 litrowe
nowoczesnej konstrukcji talerzowej, z pionowym wolnym biegiem kulkowym, eleganckiej budowy, emaljowane, ciemnoczarnej barwy

Wirówki do mleka

dostarcza wprost z kraj. składnic wysyłkowych

Erwin Uthke

Gdańsk

Boettchergasse 23-27 Tel. 7788.

2544

Artykuły do szlifowania

jak płótna, papiery, tarcze szlifiercze: ze szmerglu „Naxos", korundu i karborundu. Minerały mielone, szmergiel i pomeks wszelkich grubości

poleca

Haeberle i S-ka Tow. Kom.

Pierwsza Polska Fabryka Wyrobów Szmerglowych

2796 **Grodzisk - Mazowiecki** 3724

Produkty Hut Górnośląskich

jakoto:

Żelazo sztabowe, taśmowe, uniwersalne, dźwigary, korytka, blachy żelazne, cynkowe i pocynkowane, rury do gazu, wody i pary, podkowy, osie itp. dostarczamy w ładunkach wagonowych krótkoterminowo

po miarodajnych cenach

Na żądanie służymy wyczerpującą ofertą i terminem dostawy. Zamówienia z rozdrobnioną specyfikacją i mniejsze ilości wykonujemy z naszego bogato zaopatrzonego składu po najtańszych cenach składowych. Również polecamy łaskawej uwadze nasz **hurtowy oddział narzędzi i maszyn, różnych towarów krótkich żelaznych** itp. Przy wszelkich zapytaniach uprasza się o podanie potrzebnych ilości i dymensji.

2192

Katowicki Handel Żelaza Sp. z o. o., Katowice

Biuro ul. Młyńska 37 — Składy z własną bocznicą kolejową Katowice-Dąb — Telef. 13, 14 i 165

ciem wyczerpani robotnicy, niestety, po niewczasie poczynają rozważać, że nagły wzrost drożyzny był tylko przejściowym objawem, że w miarę krystalizowania się stosunków na wewnętrznej naszej arenie politycznej, stabilizuje się znów złoty i drożyzna maleje.

Z punktu widzenia bezstronnego obserwatora, wypada stwierdzić, że poznański strajk metalowców najniefortunniejszą jest akcją w ogólnym ruchu zarobkowym. Przecież warunkiem sanacji i wydźwignięcia się z obecnego przesilenia i zastoju, który to okres najbardziej daje się we znaki właśnie szerokim warstwom robotniczym — to konieczność ustabilizowania się cen wytworów krajowych, których produkcja nie jest zależną od surowców zagranicznych. Tymczasem w trakcie tych dążeń wywoływanie strajku, godzi w interesy szerokich mas pracujących. Natomiast wysuwanie postulatu 35-procentowej podwyżki płac i jej wywalczenie, byłoby niebezpiecznym czynnikiem zdążającym ku dawnym praktykom inflacyjnym, czego dla dobra przemysłu, handlu, kraju i całego społeczeństwa unikać, jest obowiązkiem wszystkich zdrowo myślących obywateli Polski. —p—

Z okazji VI. Jesiennych Targów Wchodnich.

Zbliża się doroczna krajowa impreza jesienna, VI. Międzynarodowe Targi Wschodnie we Lwowie od 5—15 września 1926.

Wbrew twierdzeniu sceptyków, szósty rok istnienia Targów Wschodnich najlepszym jest dowodem żywotności oraz niesłabnącej siły atrakcyjnej tej instytucji, która jako nieodzowna część składowa naszego życia gospodarczego, zrosła się dziś już głęboko z jego całokształtem i potrzebami.

Na dowód celowości i pożytku Targów Wschodnich, zbytecznem dziś sięgać po przekonywujące argumenty głębokiej teorji. Mają one bowiem za sobą znaczny kapitał płodnej i pożytecznej pracy, popartej wynikiem praktycznych rezultatów, poprzedzonych wysiłkiem uciążliwych prób i zdobytych doświadczeń, dających pełną gwarancję powodzenia na przyszłość.

Wśród najcięższych warunków pracy, Targi Lwowskie utrwalają się i rosną pokonywaniem trudności, związanych z ogólnem gospodarczo - finansowem przesileniem, zdobywają one z roku na rok coraz liczniejszą klijentelę, na coraz dalsze promieniejąc tereny i budzą coraz żywsze zainteresowanie, nietylko w kraju, lecz i zagranicą, jako jeden z najdogodniejszych punktów dla załatwiania wszelkiego rodzaju importowych, eksportowych i tranzytowych interesów z Polską.

Podkreśliwszy w zdaniu uprzedniem zainteresowanie zagranicy, wspomnieć trzeba, że liczba państw obcych, wśród wystawców urosła na ostatnich Targach do 23, zaś udział krajów bałtyckich i bałkańskich, uwydatnił z całą dobitnością właściwy kierunek orjentacji handlowej Targów Lwowskich, odpowiadający właściwemu podłożu ich założenia.

Zrozumienie przez obcych doniosłości Targów Lwowskich dla ekspansji na Wschód, docenione być winno conajmniej równomiernie przez **swoich,** uwydatniając się udziałem i obesłaniem Targów przez przemysł rodzimy bez wpływu przesilenia i zastoju, gdyż tylko zabiegami o nowy zbyt, zgubne skutki kryzysu przełamać zdołamy.

Zarząd Targów Wschodnich nie szczędzi trudów i ofiar, aby tegorocznej kampanji zapewnić pod każdym względem jaknajpomyślniejsze wyniki. Na powiększonym znów terenie wystawowym odbędą się w połączeniu z Targami równocześnie **cztery** na szeroką skalę zakrojone ogólno-polskie wystawy.

1) **Wystawa budowlana,** obejmująca działy: architektoniczny, budowlany, drzewny, instalacyjny, materjałowy, przyborniczy i urządzeń wnętrz.

2) **Wystawa drogowa** obejmująca statystykę drogową, materjałów do budowy dróg, maszyn do budowy dróg oraz pokazów różnych systemów nawierzchni drogowej.

3) **Wystawa higjeniczno - przeciwgruźlicza.**

4) **Wystawa higjeniczno - spożywcza,** zorganizowana na modłę codopiero odbytej w maju, podobnej wystawy w Warszawie.

Cztery powyższe wystawy stanowią w tegorocznej kampanji Targów sensacyjny moment atrakcji, który wzmoże niezawodnie w wysokim stopniu frekwencję zwiedzających i wpłynie w dużej mierze na ożywienie zjazdu kupców ze wszystkich stron kraju i zagranicy.

Zarząd Targów w przeświadczeniu, że tylko wytrwałą propagandą zdobędziemy drogi odbytu dla naszych wytworów, przygotował również sposobności celowej reklamy. I tak w Przewodniku po Targu przewidziany jest obszerniejszy dział reklamowy, a następnie, na co interesowanym sferom przemysłu i kupiectwu szczególnie zwracamy uwagę, że w przygotowaniu jest nowoczesny i aktualny środek propagandy w postaci **„Filmu Reklamowego“.** Dla uprzystępnienia udziału w „Filmie“ najszerszym jednostkom, a nawet mniejszym przedsiębiorstwom, warunki udziału są wielce dogodne.

Tak zgłoszenia wystawców na udział w Targach lub w którejkolwiek z wymienionych wystaw, jak również zalecenia na ogłoszenia w „Przewodniku“ oraz zamówienia na udział w „Filmie Reklamowym“, przyjmuje i udziela szczegółowych informacyj Generalna Reprezentacja Targów Wschodnich, Marjan Słupnicki, Poznań 3, ul. Gąsiorowskich 8; tel. 61-71.

„Związkowa Centrala Maszyn", T. A. w Poznaniu.

Zwyczajne Walne Zebranie akcjonarjuszów odbyło się dnia 14 b. m. na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu. Zebranie zagaił oraz przewodniczył prezes Rady Nadzorczej p. dr. Włodzimierz Seydlitz. Członek Zarządu p. Lewicki przedstawił sprawozdanie Zarządu oraz bilans z rachunkiem zysków i strat za rok gospodarczy 1925, z którego wynika, że ogólny kryzys gospodarczy w kraju a szczególnie w rolnictwie, zaciążył także nad przedsiębiorstwem i nie pozwolił mimo rozwoju w obrotach wykazać dodatniego rezultatu. Obrót towarowy podniósł się w stosunku do roku poprzedniego o 42 procent, dochodząc do sumy 2 103 633,97 złotych, i byłby niewątpliwie korzystniejszy, gdyby w II. półroczu nie nastąpiło załamanie się naszego złotego. Pomimo wykazanej w bilansie straty w wysokości 13 395,24 zł. — Towarzystwo ma niepłonną nadzieję, że stratę tą odrobi w roku bieżącym, zwłaszcza, że dotychczasowy bieg interesów rokuje dalszy i pomyślny rozwój. Naogół stan przedsiębiorstwa jest dobry. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Kuratora referował p. dr. Seydlitz zaznaczając, że Towarzystwo straciło długoletniego członka Rady i szczerego przyjaciela Towarzystwa ś. p. Patrona Brownsforda. Walne Zebranie uczciło pamięć zmarłego przez powstanie. Przedłożony bilans z rachunkiem zyków i strat na dzień 31 grudnia 1925 r., zamykający się po stronie aktywów i pasywów sumą 2 378 334,38 złotych, przyjęto jednogłośnie i udzielono pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej. Wniosek kuratora ks. Prałata St. Adamskiego o zmniejszenie Rady z 13 członków do liczby 11 przyjęto jednomyślnie. Ustępujący członek Rady Nadzorczej p. dyrektor Henryk Suchowiak został wybrany ponownie a w miejsce zmarłego ś. p. Brownsforda wybrano obecnego Patrona Kółek Rolniczych p. dr. Juljusza Trzcińskiego. Zarząd stanowią pp. Kazimierz Lewicki i Kalikst Lasocki.

Nowe wydawnictwa.

— **Prof. Cz. Skotnicki. — CHCESZ ZOSTAĆ INŻYNIEREM?** Jest to poradnik dla młodzieży przy wyborze zawodu, ujęty krótko, ściśle i fachowo. Poza informacjami co do studjów w kraju i zagranicą, ujmuje autor warunki, jakie powinien posiadać każdy, kto pragnie zostać inżynierem fachowym. — Szkoda, że broszurka nie obejmuje więcej wydziałów, bo wskazówki te mogą być cennym drogowskazem dla wielu, którzy bez ich pomocy dzisiaj na nie właściwem znajdują się miejscu.

— **„ILLUSTRIERTE TECHNIK F. JEDERMANN"** tygodnik ilustrowany przynoszący w ciekawy sposób wiadomości z techniki. Pismo nazwać można techniczno-sensacyjne, interesujące równocześnie przez swoją wszechstronność. Wiadomości trzymane w tonie popularnym i więcej ogólnikowym. Ostatni numer zawiera pomiędzy innemi rysunek i opis samolotu bez skrzydeł, sposób ułatwiający zakładanie przewodów telefonicznych na wysokich masztach, z lat młodocianych Borsiga. W dziale wynalazków, maszyna do pisania dla ślepych, parasol jako torebka ręczna itd. „Praktikus" podaje rozmaite praktyczne wskazówki.

Centralne przedstawicielstwo łożysk kulkowych Karol Kuske, Warszawa, Nowogrodzka.

Cieszące się wszechświatową sławą i wielkim pośród sfer przemysłowych rozgłosem łożyska kulkowe są pod względem wszechstronnego zastosowania w maszynach wszelkiego rodzaju poprostu niezbędnemi. Dzisiaj bowiem spotyka się mało maszyn czy to lżejszej, cięższej i precyzyjnej konstrukcji, któreby nie były wyposażone w łożyska kulkowe. W granicach Rzeczypospolitej mamy oczywiście kilka reprezentacyj światowej sławy łożysk kulkowych, pośród których na czoło wybija się stara renomowana, istniejąca już od 1909 roku firma **Karol Kuske, Warszawa, Nowogrodzka nr. 12.**

Firma prowadzi na składzie łożyska kulkowe jedno- i dwurzędowe, stałe i wahliwe, konstrukcji koncestrycznej i konusowej wszelkich typów i wymiarów oraz dla wszelkich celów. Łożyska kulkowe DWF to najważniejszy element w mechanice, gdyż zaoszczędzają do 60 procent siły i do 90 procent smaru, dając przytem najwyższą pewność ruchu, oszczędności przy obsłudze, pozwalając zarazem wyzyskać silniki do maksimum. Oprócz tego omawiana firma prowadzi na składzie kulki stalowe „Star" luzem i w oprawkach, wszelkich średnic do rowerów i do wszelkich innych celów. Dalej, koła samochodowe wszelkich typów i wymiarów oraz węże metalowe giętkie, bez szwu, na każde ciśnienie. Omawiane przedsiębiorstwo wywiązuje się ze wszelkich zleceń z nadzwyczajną punktualnością, dostarczając życzony towar w czasie najkrótszym, mianowicie w przeciągu 24 godzin.

Wszystkim interesentom stoją do dyspozycji katalogi i cenniki a szczegółowe oferty i prospekty wysyła się bezpłatnie. Jak mieliśmy możność przekonać się, firma **Karol Kuske,** dzięki ruchliwości i zapobiegliwości swej dyrekcji, zdobyła sobie w czasie długoletniego istnienia bardzo poważne grono stałych odbiorców.

Zainteresowanych odsyłamy pod wyżej podanym adresem, zaznaczając zarazem, że niska kalkulacja oraz wielki wybór w doborowym towarze czynią z firmy tej poważne źródło zakupu.

Kogo interesują towary niemieckie?

5362

niechaj czyta właściwe w swym zakresie niemieckie czasopismo eksportowe

„Der Export-Grossist“ Pössneck (Niemcy)

Tam znajdzie każdy najkorzystniejsze źródło zakupu i dostawy towarów wszelkiego rodzaju i gatunku. Prosimy zażądać bezpłatnej przesyłki numerów na okaz-

2570

Związek Ochrony Wierzycieli

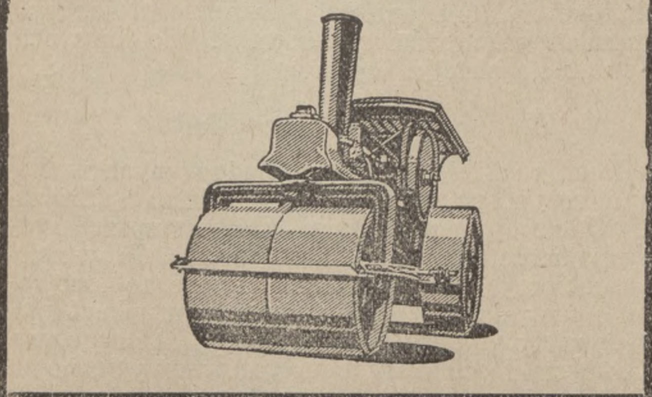
Tow. zap. w Mysłowicach

Mysłowice, ulica Modrzejowska nr. 2

udziela wywiady o zdolności kredytowej, ściąga wszelkie należytości, moratorja, udziela wzgl. pośredniczy kapitał handlowy

Zastępcy poszukiwani na całą Polskę

2819

WALCE DROGOWE

PAROWE I MOTOROWE

PŁUGI DROGOWE

WÓZKI DO WODY

WÓZKI MIESZKALNE

POMPY

2561

TOW. DLA PRZEMYSŁU KOLEJOWEGO

SMOSCHEWER i S-KA

KATOWICE T. Z O. P. BYDGOSZCZ

ul. Jagiellońska 11 ul. Dworcowa 31 b

„IMPEX”

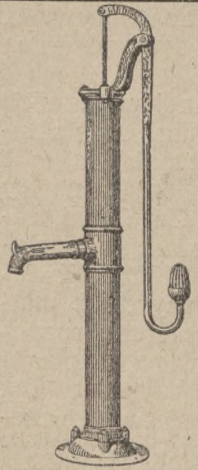
F. ADAMCZAK & S-KA :=: POZNAŃ

ULICA WOŹNA 10. - - - TELEFON NR. 56-74

polecają do natychmiastowej dostawy z bogato zaopatrzonych składów na korzystnych warunkach

Kosy ze znakiem **„Serce“ - Sierpy styryjskie** blacikowe z trzonkiem 3/0, 2/0 i 0 - **Sierpy zębate - Młotki i babki zagraniczne** i krajowe - **Pierścienie - Bańki pocynkowane - Osełki**, oryginalne Bendera ze znakiem „Kotwica“

Na zapytanie służymy szczegółową ofertą 2715

POMPY RÓŻNEGO RODZAJU

2720

do zapędu ręcznego, manężem i mechanicznego, do studzien zwykłych i głębokich

Wiercenie studzien

zwykłych i artezyjskich

J. Kopczyński i Sp.

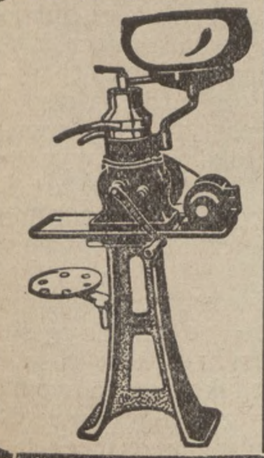
Poznań, ul. Łazarska 30

Nr. tel. 60-42. Rok zał. 1893

Fabryka pomp i przedsiębiorstwo wiercenia studzien

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY

ul. Dworcowa nr. 46.

SEPARATORY

KRUPPA

ma zawsze na składzie

UNION

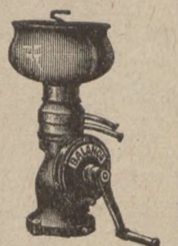
Hurtownia maszyn i narzędzi rolniczych

GDAŃSK

Reitergasse nr. 13/15.

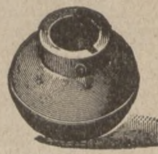
1652

WIRÓWKI „BALANCE“

kupują chętnie wszyscy gospodarze z powodu ich prostej i mocnej konstrukcji i ostrego odtłuszczania. Bęben jest zupełnie pojedyńczy, bez talerzy, bez gumy, dlatego łatwe i wygodne czyszczenie. Dla handlu prosperujący przedmiot

2082

GUSTAV KOSCHORREK • LUBAWA

(POMORZE) TELEFON 26

Dział budowlany i drzewny

„Mieszkanie i miasto"

W Warszawie otwarto 19 b. m. nową imprezę, nową wystawę, pod nazwą: „Mieszkanie i miasto", kładąc główny nacisk na miasto. Cały szereg licznych i poważnych prac poucza poglądowo, jak należałoby budować i jak w przyszłości unikać błędów i niedorzeczności.

Wiemy dokładnie, że rola miast, jako wielkich zbiorowisk siły i energji, staje się dla państwa coraz bardziej wybitną.

Lecz nie dosyć jest w dzisiejszych czasach powiększać organizmy miejskie, to jest budować.

Choćby każdy poszczególny budynek miasta był dobry i celowy sam w sobie, może on takim nie być dla całości. Aby zaś całość owa stanowiła zdrowy i przystosowany do życia całokształt, musi być rozbudowa miasta podporządkowana pewnym regułom. W tym też celu powstają plany regulacyjne i projekty zabudowy nowych dzielnic, których zadaniem jest hamować dowolność, a uwzględnić wszystkie czynniki współczesnego życia ogółu mieszkańców.

Celowe i świadome ustosunkowanie oddzielnych arteryj ruchu, które dla miasta są tem, czem żyły w organiźmie ludzkim, racjonalny podział na dzielnice, zaopatrzenie miasta w odpowiednią ilość parków i zieleni, spełniających rolę płuc, stanowią dziś osobną naukę o budowie miast. Dodać do tego trzeba i czynnik estetyczny.

Miasta polskie, które w ostatnich dziesiątkach lat budowały się bez planu, chaotycznie i dorywczo, tembardziej podlegać muszą surowej dyscyplinie na przyszłość.

Cóż więc widzimy na wspomnianej wystawie?

Wystawa „Mieszkanie i miasto" doszła do skutku, dzięki inicjatywie Związku miast polskich.

Jeszcze przed oficjalnem otwarciem wystawy przemówił prezes Związku miast dr. Zawadzki, zaznaczając, że obecna wystawa jest właściwie wstępem do szeregu wystaw i konkursów, które Związek miast zamierza urządzić we wszystkich miastach polskich i ma na celu jaknajszersze rozpowszechnienie nowoczesnych poglądów na rozplanowanie i budowę osiedli ludzkich. Wystawa ma uprzytomnić, że uruchomienie budownictwa, to nietylko zaspokojenie głodu mieszkaniowego, lecz jednocześnie uruchomienie większej części przemysłu rodzimego, a więc rozstrzygnięcie drugiej klęski — bezrobocia. Usunięcie tych klęsk społecznych winno się stać największą troską państwa, samorządów i społeczeństwa — rozwiązują one bowiem niemal całokształt kryzysu gospodarczego.

Wystawa obecna nosi charakter krajowy; eksponatów zagranicznych nadesłano stosunkowo niewiele. Wyróżniają się prace wiedeńskie, dające świadectwo racjonalnej rozbudowy i przykładnego rozplanowania.

Na całość składa się zbiorowy wysiłek Związku architektów, Koła urbanistów polskich we Lwowie, Koła architektów w Poznaniu, Tow. urbanistów w Warszawie, Spółdzielni architektonicznej w Warszawie, Koła architektów „Blok", ministerjum robót publicznych, miast: Warszawy, Poznania, Lwowa, Łodzi, Lublina i całego szeregu pomniejszych miast prowincjonalnych oraz poszczególnych architektów.

Wśród mnóstwa projektów rozwieszonych, a dotyczących specjalnie Warszawy, widzimy wszystkie dzielnice przekształcone i przeistoczone. — Wszędzie spostrzedz się daje rozmach perspektywiczny, racjonalny sposób zabudowania i tendencje architektury nowoczesnej.

Pocieszający to fakt, że nie wszystkie projekty należą do dziedziny marzeń i snów o przyszłości, że nie są wyłącznie pieśnią, snutą z nadzieją na jutro. Niektóre — znalazły już zrealizowanie. Inne są w fazie wznoszenia.

Raz jeszcze zaznaczamy, że całość wystawy robi bardzo dodatnie wrażenie, wszelkie projekty są starannie i gruntownie opracowane. To też warto zapoznać się bliżej z wystawą. S.

Zbyt materjałów budowlanych.

Ruch w dziale **artykułów budowlanych** w stolicy Rzeczypospolitej, naogół jest bardzo ograniczony. Odbiorcy prywatni, na których sprzedawcy liczą najbardziej, zupełnie nie dopisali. Prowincjonalni odbiorcy, dla których, jak zwykle, robiono rozmaite udogodnienia w dostawach i warunkach płatności, zachowuje się powściągliwie, nie chcąc wyzbywać się resztek zasobów gotówkowych, pomimo palącej potrzeby remontowania starych lub wznoszenia nowych budynków. Zakupy ze strony miast w stosunku do lat ubiegłych znacznie sie wzmogły, przeważnie do robót miejskich lub budowli rządowych. Co do transakcyj rządowych, to coraz częściej widać niechęć ze strony producentów do ich zawierania, głównie z przyczyny olbrzymich trudności przy załatwianiu najdrobniejszej formalności w związku z budowlą, oraz ciężkich warunków płatności.

Zbyt **w dziale cementu** wynosi zaledwie ⅓ normalnego ,tak, iż produkuje się częściowo na skład. Wszystkie cementownie (razem 9) w Kongresówce są czynne i pracują normalnie. Cena cementu pozostaje od szeregu miesięcy na poziomie 7,50 zł. za 100 kg. przy obrotach wagonowych. W sprzedaży półhurtowej ze składów w śródmieściu dochodzi do 8,50—9,00 zł., zależnie od rozmiarów zakupu.

W **cegielniach podmiejskich** praca doznaje przerwy z powodu strajków. W kilku większych zakładach od dwóch tygodni produkcję wstrzymano całkowicie, co nie jest narazie groźne, gdyż, mimo sezonu, zapasy są w zupełności wystarczające. Cena cegły obecnie w stosunku do przedwojennej wynosi 75 procent i utrzymuje się w zasadzie na poziomie, ustalonym jeszcze w roku zeszłym przez komisarza budowlanego. W poszczególnych wypadkach udzielane są od tych cen (15 zł. za 1000 szt.) rabaty paroprocentowe odbiorcom hurtowym lub stałym; warunki płatności również mają poważny wpływ na rabaty.

Zbyt **dachówki** wynosi w rb. ósmą część zbytu w sezonach przedwojennych, co nie tłomaczy się jedynie przeżywanym przez nas kryzysem gospodarczym, gdyż dwie trzecie produkcji przed wojną zbywano w Rosji. Obecne starania o wznowienie transakcyj z Sowietami spotkały się z niechęcią

władz tamtejszych z powodu budowy własnych fabryk. Wobec tego fabryki krajowe nie rozwinęły swojej produkcji do naturalnych rozmiarów. Dachówka żłobiona sprzedawana jest w cenie 183 zł., a gładka — 90 zł. za tysiąc na placu fabrycznym, co stanowi 70 procent cen z r. 1914.

Blacha żelazna ocynkowana znajduje odbiorców tylko na gatunki b. wysokie, wypróbowane. Najwięcej poszukują na rynku wyrobów cynkowni warszawskiej, które zależnie od wymiaru notowane są 120—137 zł. za 100 kg.

Materjały drzewne, jak bale, belki, deski, kantówka itd. cieszą się na rynku krajowym ograniczonym zbytem. Przyczyną tego jest nietylko minimalny ruch budowlany, lecz również coraz częstsze zastępowanie żelazem części drewnianych w domach. Cena desek ciesielskich loco stacja załad. wynosi 35—40 zł., co odpowiada cenie 50—55 zł. w detalu. A. W.

Stan w przemyśle drzewnym na Śląsku Cieszyńskim.

Tutejszy przemysł drzewny przechodzi od szeregu tygodni szczególny kryzys, mimo spadku cen towaru w dolarach, a to tak wskutek małego zapotrzebowania kopalń górnośląskich, jak również słabego eksportu do Niemiec. Przedsiębiorstwa o większym kapitale — jakoteż stałych odbiorcach prosperują słabo, słabsze przedsiębiorstwa upadły, lub są w przededniu upadku. Stan ten nie należy tłomaczyć tylko brakiem zbytu, lecz głównym powodem jest rzucenie dużych mas towaru przez wielkie majątki po cenach nader niskich, byle tylko otrzymać gotówkę na pokrycie swych potrzeb, a ogromna ilość towaru ciąży na rynku krajowym.

Pokładane nadzieje w przemyśle budowlanym, zawiodły. Bowiem ruch budowlany jest stosunkowo bardzo słaby, zaś wysokość cła nałożonego na materjał tarty uniemożliwia eksport towaru do Niemiec. Poważnych też konkurentów mamy w Rosji, Szwecji, Finlandji, gdzie warunki transportowe towaru i obróbki są dogodniejsze, ale mimo przeszkód eksportowany zostaje materjał ze wszelką możliwą ceną, aby się utrzymać na dawnym poziomie.

Z okręgu Wileńskiego.

Zwiększający się eksport drzewa zagranicę przyczynił się do uruchomienia w Wilnie wszystkich tartaków. Ogółem w Wilnie pracuje w zmożonem tempie 14 tartaków, do których ostatnio przyjęto dodatkowo około 25-ciu robotników. W związku zaś z pewnem ożywieniem się ruchu budowlanego, uruchomione cegielnie zwiększyły swój personel robotniczy o 30 osób. W innych natomiast gałęziach przemysłu panuje zastój.

Eksport drzewa rosyjskiego.

Głównym rynkiem zbytu dla drzewa rosyjskiego jest w dalszym ciągu Anglja, która w bieżącym sezonie zakupiła 62 proc. całego drzewa rosyjskiego. Zaznaczyć jednakże należy, że w roku ubiegłym Anglja zakupiła 70 procent drzewa rosyjskiego. Niemcy zakupiły w r. b. zaledwie 4 proc., zaś w ub. r. 10 proc. drzewa rosyjskiego. Natomiast Francja zakupiła w r. b. w Rosji znacznie więcej drzewa niż w roku ub. Podczas, gdy w r. 1925 wynosiły zakupy Francji nie całe 1 proc., w roku zaś 1926 — 10 proc. wszystkiego drzewa rosyjskiego. Ogółem eksport drzewa rosyjskiego wynosił w roku bież. 25.000 standartów, tj. o 15.000 standartów więcej aniżeli w r. ub. Drzewo rosyjskie jest bardzo poszukiwane zagranicą, ze względu na doskonałą jakość. Pomimo tego eksport drzewa z Rosji związany jest z poważnemi trudnościami, gdyż rynki europejskie przepełnione są ofertami innych państw. Poza tem tartaki rosyjskie nie są w stanie uwzględniać całkowicie wymagań europejskich. — Specyfikacja gatunków drzewa rosyjskiego jest b. zaniedbana, a czynniki miarodajne w Rosji, chcąc nie chcąc, zmuszone będą uwzględniać więcej życzenia konsumentów europejskich, jeśli chcą utrzymać europejskie rynki zbytu. Ogólna wartość tegorocznego eksportu drzewa z Rosji wynosi 3 miljony funtów szterlingów.

Z rynku materjałów budowl. i drzewa.

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa, 25. 6. Za 1000 szt. cegły budowlanej ręcznej dobrze wypalonej 50 zł. fr. skład—fabryka, dostawa na plac budowlany wynosi przeciętnie 25 zł., zależnie od miejsca dostawy. Dachówka żłobiona 183 zł., karpiówka 90 zł. za 1000 szt. loco plac cegielnia. Zainteresowanie naogół jest większe, jednak ze względu na sezon budowlany zupełnie mierne.

Warszawa, 25. 6. Zapotrzebowanie materjałów budowlanych stosunkowo do miesięcy poprzednich zwiększone. Ceny pomimo podrożenia surowców utrzymują się bez większych zmian, co motywowane jest stanowiskiem sprzedających w kierunku ożywienia zbytu. Odbiorców prywatnych jest bardzo mało, przeważają zakupy miejskie i rządowe. Notowano w zł. za kg. fr. fabryka z opakowaniem: masa asfaltowa 0.45, lepnik smołowy do papy 0,45, lak smołowy 0.35, gudron do asfaltu (zależnie od Nr.) 0.25 — 0.70, asfalt 0.15 — 0.30, filc gudronitowy za rolkę 1 × 14 m. do poziomej izolacji 28.40, papa dachowa (smołowcowa) za rolkę 1 × 7 m. Nr. 0 — 4.15 — 3/0 — 6.60, 5/0 — 9.90, 6/0 11.20, carbolineum za kg. 0.45 zł.

CEMENT.

Warszawa, 25. 6. Za 100 kg. cementu fr. paritas st. Łazy notowano 7.50 zł. w tranzakcjach hurtowych. Zainteresowanie dla towaru naogół nie jest wielkie, jakby się tego należało spodziewać w sezonie letnim, co tłomaczono słabym ruchem budowlanym. Zapotrzebowania napływają przeważnie od miast, — prowincja jest stosunkowo niewielkim odbiorcą.

DRZEWO.

Bydgoszcz, 25. 6. Urzędowa Cedula Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 17 czerwca 1926 r. Ceny transakcyjne za 1 m^3 w zł. Sosn. bale ang. 2" × 4" do 3" × 9", dług. od 9' przec. 15/16' świeże, pod piły 426.74 zł. za std. franco wagon Gdańsk, te same, nasiniałe 402.35 zł. za std. franco wagon Gdańsk, deski sosnowe, wymiarów angielskich tarte z drzewa sinego 231.65 zł. za std. franco wagon Gdańsk, te same białe 268.20 zł. za std. franco wagon Gdańsk, sosn. stemple kopalniane średn. w cieńszym końcu 5 — 20 cm. 20.60 zł. franco stacja załadowania koło Wronek. W poszukiwaniu: olszowy materjał tarty grub. 16, 20, 23, 26, 40, 50 mm. sosnowe belki nienasiniałe 20 × 20 do 30 × 30 cm. według specyfikacji kupującego, sosn. deski obrzynane 40 mm., bale angielskie, deski świerkowe lub jodłowe 12 mm., równolegle obrzynane, suche trociny do wędzenia. W zaofiarowaniu: sosn. dłużyce z Małopolski na wodzie.

Z rynku metali i węgla

METALE.

Warszawa, 25. 6. Koło odlewni metali półszlachetnych ustaliło następujące zmienione ceny za kg odlewu bez opakowania loco fabryka: armatura mosiężna 4.08 zł., armatura bronzowa 5.04 zł., — fosforbronzowa 5.58 zł., odlew mosiężny galanteryjny 6.00 zł.; ceny powyższe obowiązują tylko w transakcjach gotówkowych.

Warszawa, 25. 6. Notowania metali za tonnę fr. st. Warszawa w transakcjach hurtowych: ołów 33.5 Ł, cyna Banca 285 Ł, cynk Remelted 36.25, miedź Standart 60 Ł, aluminjum 125 Ł, antymon angielski 89/5 Ł. Tendencja mocniejsza.

Warszawa, 25 6. Popyt na nowe metale znacznie się zwiększył, co pozostaje w związku z ożywieniem na rynku. Wiele fabryk zakupuje do wykonania starych zamówień większe partje towaru. Przy słabszym nastroju notowana następujące ceny za tonnę fr. st. Warszawa w funtach angielskich: miedź elektrolityczna 72, cyna Banca 300, ołów 33, cynk $35^1/_2$, aluminjum angielskie 130, — zagraniczne 132, antymon Regulus 95.

ŻELAZO.

Będzin, 24. 6. Ostatnio przy dostawie ze składu notowano: Żelazo 36 zł., belki żelazne 37, blachy żelazne do 5 mm. 54, od 5 mm. w zwyż 44, cena zasadnicza za 100 kg., gwoździe druciane budowlane 8.10 za skrzynkę, cement 16 zł. za beczkę w hurcie ze składu. Sytuacja się poprawiła. ruch większy.

Nowy-Bytom, 24. 6. Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Józef Wdowiński w Warszawie) cena za tonnę 190 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

BLACHA.

Warszawa, 25. 6. Związek Górnośląskich Hut Cynkowych ustalił następujące ceny hurtowe (zasadnicze) blachy cynkowej za tonnę loco huta wagon: 41 Ł 17 sh 6 d do 42 Ł 7 sh 6 d w zależności od rozmiarów transakcji.

WĘGIEL I PRZETWORY.

Warszawa, 25. 6. Ceny hurtowe na węgiel przemysłowy za tonnę fr. wag. st. załad.: węgiel kowalski myty cieszyński 75 zł., górnośląski gruby 35.70 zł., dąbrowski gruby 27.65 zł., koks karwiński 75 zł., koks górnośląski twardy 43.50 zł., miękki górnośląski 37 zł.

Dzierżawy, zastępstwa, personał, sprzedaże itd.

Około 300 kwadratowych metrów

UBIKACYJ

na warsztat (żelazna konstrukcja i kuźnia), poszukuję. **LACKMAN I SPÓŁKA, POZNAŃ, 27-go Grudnia 19. Telefon 54-78.** 642

Do dużej cegielni parowej na prowincji

potrzebny ceramik

(kawaler) obeznany z wyrobem dachówki i drenów. **Posada zaraz do objęcia.** Zgłoszenia prosimy nadsyłać pod adresem: **BROWAR JANA GOETZA, KRAKÓW, Lubicz 17, „dla cegielni“.** 561

DOM. BUSZEWO p. Lubosin, pow. Szamotuły

sprzeda za cenę przystępną

1 motor spalinowy

55 H. P, wyjęty z pługa motorowego „Stocke“ — ewentl. tenże pług motorowy w całości — 2794

AUTO

4 - osobowe z 2 siedzeniami rezerwowemi, sprzeda: **NOWICKI, BYDGOSZCZ, ul. Dworcowa nr. 80.** 559

Dezynfektor

kompletny, przewoźny, z oszalowaniem, zdatny w każdej chwili do użytku — okazyjnie tanio do nabycia. **„POLONIA“, skład żelaza, KRAKÓW, Garbarska 18.** 562

Koła pasowe żeliwne

1 szt. 1660 x 135 m/m x 60 m/m
1 szt. 1500 x 200 m/m x 65 m/m
odda tanio 2799

Fabryka Maszyn - F. Kujawski, Toruń

Lokomobile

„Schuttlewortha“ piątka, dziesiątka. Pompy „Worthingona“ 60 i 600 litr. na minutę. Kocioł „Cornwalijski“ leżący, 15 m. powierzchni ogrzewalnej 40 atm. Tokarnia do żelaza, toczenie w Beraeraets, 2.80 m. wysokość 400 m., wszystko w dobrym stanie, tanio do sprzedania. **STOEP, KRAKÓW Podgórze, Salinarna 6.** 563

Drut kolczasty

ocynkowany z demobilu, oddaje korzystnie: **JAN DEIERLING, POZNAŃ, Szkolna 3.** 565

Maszyny rzeźniczo-masarskie:

1 maszyna do popędu motorowego do mieszania mięsa na 100 kg., 1 maszyna do siekania mięsa (wilk) do popędu motorowego i ręcznego, 1 nóż 7 i kloc do siekania mięsa, do ręcznego użytku, do sprzedania. Wiadomość: **Ł. NAHIRNY, SAMBOR.** 571

Mamy na sprzedaż:

maszyny obrabiarki żelaza i drzewa

wszelkiego rodzaju, **motory elektryczne** o różnej sile, **wysoko-wartościową stal** do narzędzi.

Na żądanie służymy interesentom **katalogami i spisami.**

Zakłady Przemysłowe S-ka Akc.
(Industrie-Werke A. G.)
GDAŃSK - (DANZIG)
Reitergasse 13/15. 2797

Motory

1 benzynowy, przewoźny, nowy, 6-konny; **1 benzynowy, mało używany, przewoźny,** 7-konny, skombinowany z cyrkularka i rębałką; **1 benzynowy, stabilny,** 5-konny, nowy; **1 ropny,** 6-konny, stabilny, nowy, dostarcza na dogodnych warunkach: **A. ROMER, KRAKÓW, pl. Matejki l. 5.** 2815

1 garnitur młocarniany

Kokora 36 cali, 4 lokomobile „Wolf“, 130 KM. 1916, „Badenia“ 110 KM. 1905, 2 przewoźne 12—15 KM., 1 kocioł Kornwal 36 m^2, 6 atm. 1912, kocioł stojący 60 m^2, 6 atm. — dostawa natychmiast. **Z. RUEBNER, ŻYWIEC.** 507

Sikawki ogniowe

zagranicznego wyrobu, na 2 kołach, sprzeda korzystnie: **ARNOLD FELD, TARNÓW, ul. Krakowska 22.** 568

WARSZTAT

ślusarsko - mechaniczny, kompletny z tokarnią, motorem i narzędziami itp. za 650 dolarów do sprzedania. Wiadomość: **LASKOWSKI KAROL, KROSNO.** 569

DO SKŁADU ŻELAZA

jest kompletne urządzenie jak regały, stoły, kasa, wszystko jak nowe bardzo tanio zaraz na sprzedaż 2791

Zgłoszenia:

HURT. PORCELANY - POZNAŃ,
Stary Rynek 79.

Motor ropny

„Bulldog Lanza“ 12 konny, na gumach, do popędu i pociągu prawie nowy. Przyczepka 5 ton, na gumach, do sprzedania. **KRAKÓW, Basztowa 9, podwórze, „ELEKTROSIŁA“.** 570

PŁUG

parowy 16 PS, Fowler z r. 1908, kompletny, korzystnie do nabycia. Zgłoszenia: **KAROL KRAUSE, PACZKOWO** (Poznańskie). 564

Maszyna parowa

80 PS, fabrykatu Christoph Görlitz, jak nowa, w ruchu, do sprzedania. **GRELL, POZNAŃ, Małeckiego 5.** 566

Motocykl 2 PS.

niemiecki, bardzo mało używany, sprzedam. — **AMBROŻKIEWICZ, BYDGOSZCZ, Bydgoska 2.** 635

Motocykl

„Wanderer“, 2.5 PS na chodzie, korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia: **„ELEKTROLUX“, POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 3b.** 572

Okazja!

Sprzedamy tanio: **motor elektryczny** 5 HP, **heblarkę do metalu, maszynę do piłowania, maszynę do cięcia, 2 samotoczki** 1.50 m. toczenia. Bliższe szczegóły: **ŚREM, FABRYKA ZEGARÓW; tel nr. 5.** 578

Około 500 m^3 wywrotów

świerkowych, grubości do 12 cm. oraz około 3 wagonów **siana,** do sprzedania. **ZARZĄD DÓBR SIANKI.** 573

Silna winda

do sprzedania. **MAIWALD, BYDGOSZCZ, Garbary 33; tel. nr. 269.** 576

Niebywała okazja! 2821

2 kompletne garnitury młocarniane Floether'a, bardzo mało używane, jeden 12 konny, rok budowy 1918, drugi 6 konny, rok budowy 1915. Również lokomobila angielska 12 konna, prawie jak nowa tanio do sprzedania

Fr. Gołąb, Fabryka maszyn, Koźmin (Wielkop.)

Patent
na Polskę do sprzedania. Automat gasi powstały w kominie ogień i alarmuje. Zapytania w listach poleconych: JERZY BURCZYCKI, STANISŁAWÓW, skrytka nr. 27. 574

W Urzędzie gminy Skulskawieś w Skulsku, powiatu słupeckiego, jest do sprzedania 693
całkowite urządzenie kąpielni
w średnim stanie. Reflektanci zechcą przesłać zakryte piśmienne oferty z podaniem ceny.

Samochód ciężarowy
pospieszny, marki Horch, 3 tonnowy, 25-42 P. S., rok budowy 1919, mało używany, mam korzystnie na sprzedaż i w mej składnicy do obejrzenia. PAWEŁ SELER, POZNAŃ, Przemysłowa 23. 640

Lokomobilę
(Jähne-Landsberg) z rzemieniami, mało używaną, rok budow. 1916, sprzeda tanio, lub zamieni także na zboże. MAX WAMBEK, ROGOŹNO. Telefon 34. 641

Zapasowe części
do żniwiarek i kosiarek Dering Cormik Albion Walter Wood po cenach zdumiewająco niskich poleca 2805
JÓZEF RYTLEWSKI, Świecie n. W. tel. 38, skład maszyn i warsztat reparacyjny

Fabryka żelaza
z odlewnią, wraz z dwupiętrową kamienicą w Poznaniu, za 100 000 złotych na sprzedaż, lub pożądany wspólnik z kapitałem 50 000 złotych. NEYMAN I SPÓŁKA, POZNAŃ, Piekary nr. 5. Tel. 3975. 634

Używany drut kolczasty
ciemno cynkowany, 4 kolce, w rolach, w bardzo dobrym stanie, 50 kg. 27,50 zł (1 000 metr. około 120 kg.), stale ma do oddania. P. PRZYGODE, skład żelaza, KROTOSZYN. 637

Maj. Niechanowo, ma na sprzedaż mało używaną
Prasę do torfu.
Zgłoszenia przyjmuje Z. OTMIANOWSKI, NIECHANOWO, pow. WITKOWO. 638

KUPNA

Okucia budowlane 2789
zamki do wpuszczania i skrzynkowe, zawiasy francuskie
poszukuje w wielkich ilościach firma:
„POLFERRUM", Lwów, Słoneczna 39.

Walec parowy
używany w dobrym stanie, 10—14 tonowy, poszukiwany celem kupna. Oferty pod „Wisła", biuro ogłoszeń HUPCZYCA, KRAKÓW, Jagiellońska 7. 552

Kocioł parowy
pow. ogrzew. 25 metrów, 7 atm., stojący lub lokomobilowy, kupimy. Oferty: RUDNIK nad Sanem, MODRZEJOWSKIE ZAKŁADY. 553

1 lokomobilę
½ stabilkę z ogniskiem na trociny o sile 160—200 HP, nową lub używaną, ale w dobrym stanie, poszukujemy dla naszego tartaku. Oferty prosimy skierować do tartaku „MIKULICZYN", Sp. Akc. w MIKULICZYNIE. 556

Introligatorską maszynę
do szycia, mało używaną, kupię. DREJAK, skład papieru, TARNÓW. 557

MOTOR
1 PS. 110 lub 220 wolt albo tej samej siły **dynamomaszyny** poszukuje się celem kupna. Oferty do „POLON" Bydgoszcz, Dr. Warmińskiego 9. 692

PIEC do emaljowania rowerów kupi **M. Balcerski, Wąbrzeźno.** 592

Płyty akumulatorowe i szlam kupuje
Bielawski, Poznań, Bukowska 33. - Tel. 6418. 2571

LOKOMOBILĘ
80—100 koni oraz komin żelazny od 60 cm. średnicy, kupi: „BETON", WADOWICE. 554

Ekonomiczną maszynę parową
z paleniskiem na troty od 40—50 HP, kupi: MŁYN I TARTAK PAROWY w DĘBY, poczta Majdan, koło Kolbuszowy. 555

Lokomobila i Gater.
Poszukuję w dobrym stanie lokomobili siły 60 do 80 HP., oraz wielkiego gatra dla kloców około metra grubości. Oferty M. IDESIS, Równo Wołyńskie, Legjonów 54. 693

Poszukuję 1 prądnicę
nową lub mało używaną na prąd stały 220 wolt 60 klw.
— Oferty z ceną oraz dokładnym opisem kierować —
S. Oźminkowski, Włocławek.
2820

Motor na ropę
6—10 koni, **motor elektryczny,** prąd zmienny 380 Volt, **frezówkę, pasy transm.** kupię. Jan Borowski, Nakło. 694

AUTO
dwu- trzy - osobowe, za gotówkę 250 dolarów, kupię. MIELNICKI, BIAŁA, ul. Ogrodowa. 558

Młyn wodny
kupię. Zaliczę gotówkę czterdzieści tysięcy. Oferty: SIERBIŃSKI, PLESZEW, Zielona Łąka. 643

Potrzebna
szpicmaszyna i piła cyrkularna
z urządzeniem do wyrobu ćwieków szewckich drewnianych. 2814
Oferty składać do Działu Pracy Więzienia w Łęczycy.

MOTORU
gazowego lub ropowego o sile 50 do 70 koni, poszukuję celem kupna. Zgłoszenia Sołacz, Śląska 21. Tel. 60-99. 691

Kupimy natychmiast używane aparaty:
1) do wiercenia cylindrów parowozów wzgl. lokomobil od 160 do 350 mm.
2) do przeheblowania płaszczyzn suwakowych 300 × 400 mm.

Szczegółowe oferty z ceną kierować do
Tow. kolejki Opalenickiej T. z o. p.
w Opalenicy. 2882